

av møguleikum, vit eiga ídag, og frøast vit um hetta álit.

Men tá hetta álit saman við góðum møguleikum fyri at fáa útsetan við skattgjaldan og fyri at javna skattin á tey ár, tað hóskar einum best at gjalda, elva til eitt slíkt trýst á landskassa, grunnar og stovnar eins væl og felagsskráseting, at vit kenna á okkum, at tað er iva-samt, um ikki útbýggingin fer út um tað, vit orka, og tað vit hava manning til, eiga vit væl at tátta eitt sindur í. Einstaklingurin ger tað ikki, og uppgáva okkara er — tá vit ikki sjálvir mugu fyriskipa byggingunum — at samskipa einstaklingavirksemið á ein slíkan hátt, at tað samrimar við samlaða tørv sam-felagsins.

Amboðini, vit hava at stýra hesi gongd við, eru:

Studningslógir
Avskrivningarlógir
Skattalógir og
Veidustudningslógir.

Hesar skulu ikki broytast ov tíðum, men bert í tann mun neyðugt er at avmarka ella elva til skipafløgur, tí broytingarnar bera í sær ójavnar møguleikar fyri borgararnar, teir sum hava ílagd áðrenn og aftan á eina broyting, og teir, sum ikki íleggja, men ígjøgnum skatta-figgjaðu studningsveitingina stuðla fyrítakssemið og vaksa um egnu og annara innlegu-møguleikar.

Grundregluni, at allir borgar-ar skulu eiga javnar møguleikar og lutteku í byrðunum, mugu vit leggja so nær sum gjørligt.

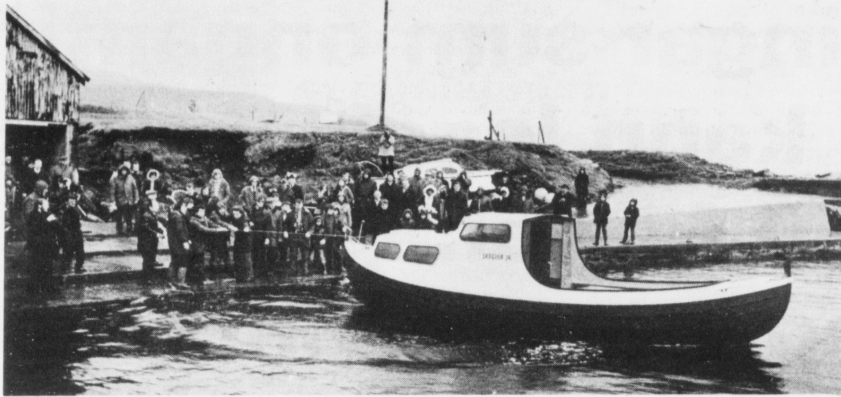
Avskrivningarnar

Landsstýrið setti longu í 1971, at áhugin fyri at endurnýggja skipaflotan var stórur, og at ikki var neyðugt við ov stórum skattligum fyrirminum fyri at fremja hetta. Uppskot til tryggjan av einum jøvnum lag í skipa-byggingini og til tryggjan av, at nóg mikið bleiv bygt í Føroyum vórðu lögð á tingborð bæði í 1971, 1972 og 1973.

Tingið tók ikki undir við landsstýrinum í øllum. Í hvussu er ikki í avmarkingarpuppskot-unum til avskrivningarlógina og studningsskipanarlógina.

Meðan landsstýrið mælti til at broyta nakað av studninginum til lagalig lán, men at varðveita figgingarmøguleikan, sum liggur í studningsskipanini, so hækkaði tingið studningin til summar byggingar, og meðan landsstýrið mælti til avmarking í forðingsavskrivningunum, men lagaligar rakstraravskrivningar, viðkaði tingið møguleikarnar fyri avskrivningum uppá skipa-sáttmálar.

Tað er nú vordið eyðgreitt, at landskassin og kommunurnar koma at geva so munandi fyrilistilskot ikki einans til skipa-raksturin, men eisini til nýtslu einstaklingsins, at vandi er fyri, at aðrar uppgávir í virkinum fyri at skapa fortreytir fyri virksemi vinnulivsins og tað ríkast møguleiga einstaklingalív koma at leggja á láni. Landsstýrið leggur tí fyrst í tingsetuni fram uppskot, sum miða imóti at taka burtur mesta partin av teirri líkviditetsviðkan hjá einstaklingum, sum liggur í forskots-avskrivningarmøguleikum.

Hesar reglur verða gjørdar so, at tær virka eins fyri allar einstaklingar og teir samtakshættir innan vinnulívið, sum vanligir eru.

Landsstýrið hevur altíð sett, at vinnulívið átti at fingið møguleika til at latið nakað av endurnýggingarstudninginum fløtt aftur í grunnin, soleiðis at skattgjaldarin, sum stuðlað hevur, sum fráleið slapp undan at leggja beinleiðis í grunnin. Saman við tí luti, hann fær burtur úr økta virkseminum og tí skatti, sum hitt almenna fær av hesum, so skuldi javnvág tá verið endurstovnað ímillum tann áðgáða hesin skattgjaldari fær, teir lættar hann kann fáa og tey tøk, hann hevur tikið.

Uppskot um slíka broyting verður lagt fram aftur.

Vinningur við skipasølu út um upprunakeypsvirðið hevur ikki verið skattaður; landsstýrið vil mæla tinginum til at leggja ávíst avgjald á slíkan vinning, tá hann ikki verður nýttur til at niðurskriva nýggj rakstrargögn.

Arbeitt hevur eisini verið við serligari lóggávu viðvíkjandi partafelagsskattning, har menn vilja vera við, at ein ávíst dupultskattning er framd, men henda fevnandi lóggáva verður valla liðug í byrjanini av tingsetuni, men verður tikið við í tí stóra endurskoðingararbeiði, øll skattalóggávan stendur fyri. Landsstýrið vil tó beinanvegin leggja nakað av tí grundtilfari, skattanevndin hevur savnað til kunneleika tingsins. Hetta nevndararbeiði komi eg aftur til.

Skipasmið

Føroyskt skipasmið, sum fyri tveimum árum síðani kom í álvarsliga kreppu, er nú við at menna seg aftur.

Tann byggigrunnur, fingin varð til vega við 30 millióna láninum úr Luxembourg, veitir helvtina av figgjanini til 3 kraftblokkafør á Skála, og er fyrsta av hesum farið úr barkastokki í juni ið.

Skála skipasmiðja tykist vera endurreist á einum hollum grundarlagi, og er arbeidd komið í javna gongd.

Í Vestmanna hevur landsstýrið latið gera ymisk projekt til útbýggingar, sum skuldu gjørt tað møguligt at farið aftur undir bygging. Hesi eru latin felagnum til metingar. Tað vil so

taka støðu til, um farast skal undir nýgerð, ella um høvuðs-denturin eina tíð skal leggjast á tað mikla umvælingararbeiði, økta skipatalið ber í sær.

Skipasmiðjan eigur annars sambært støðu tingsins somu møguleikar, sum veittir vóru Skála við endurreisingina.

Enn vita vit einki um byggingar verða framdar í Tórshavn, tað ferjurnar eru lídnar, men vóna vit, at bæði her og aðrastaðni í Føroyum verða umstøðurnar so, at byggjast kann, tí tað má kennast okkum náttúrligt, at sum mest verður smiðað heima hjá okkum sjálvum. Tað arbeidd kenna vit sum valasmið.

Hitt mikla trýstið á útlendskar smiðjur, sum seinu árinu hevur dýrkað okkum endurnýggingina av skipaflotanum, skuldi ment kappingarferið hjá okkara virkum, tí partur av dýrkanini stendst av øktum virksemin innan aðrar idnaðargreinar í londum, sum vanligar byggja fyri føroyingar.

Landsstýrið vil vakið fylgja útbýggingina av skipaflotanum, og framvegis stuðla, so vinnugrundarlagið gerst so breitt sum gjørligt, soleiðis at vit hava hóskandi skipasølg til øll tey øki, har okkum lutast rættindi til.

Gongdin í seksti- og sjevti-árunum hevur givið tað treysti, at neyðugar iløgur framvegis verða framdar.

Ídnaðurin

væntaðu vit fór at taka dik á seg í sjevtiárunum, og áðrenn skeiðið er hálvrunnið kunnu vit meta um, at útbýggingin innan henda tætt kemur at roynast.

Umframt tær stóru broytingar, hendar eru í virkismøguleikum á landi við øktu landingunum heima av saltfiski, ísfiski, idnaðarfiski og sild, og av

viðgerðini og eksportpakkingini av hesum, eru fleiri og fleiri komin í vinnu innan idnað, sum ikki beinleiðis hevur við fiskaúrdrátt at gera. Hesin er høvuðs-stólpin, men framleiðsla á mongum øðrum økjum ger seg eisini galdandi.

Verandi fiskavirkir eru nærur øll útbýgd munandi seinastu árinu ella eru í lötuni undir útbýgging, samstundis sum fleiri nýggj standa í gerð ella eru undir fyrireiking. Hetta er fylgj-an av teirri broyting, at meira kemur upp á land og í størri nøgdum isenn enn fyrr. Fiska-virkini hava notið gott av bøttu figgjanarmøguleikum, og í prislígum uppgongutiðum verða tey eisini av á fyri at fáa konjunkturvinningar í sin lut, og eru tey flestu tí dag útgerð við nýggjum amboðum fyri tey gomlu slitnu, og hava sostatt møguleika fyri at arbeida meira rationelt.

Gott er hetta, tí í lötuni gongur heldur stríðið við seluni av onkrari framleiðslu t.d. frystum fløkum og er tá umráð-andi, at framleiðslukostnaðurin fyri eindina gerst minni upp á seg.

Konjunkturmissurin í prislígum niðurgongutiðum kann einans rationalisera burtur, skal sleppast undan almennari studningsveitan til virkini.

Tann handilssáttmáli, sum nú er undir landi við felagsmarknaðin, og sum minkar tollin komandi árin, skuldi eisini bött um her, og gjørt tað møguligt at farið undir framleiðslu av meira viðgjørdum vörum, soleiðis at størri partur av virðisekingini kemur at leggja heima hjá okkum sjálvum.

Hesin sáttmáli, sum eg vendi aftur til, undantekur eisini aðrar idnaðarvørur frá tolli og skuldi tí tey ár, hann er í gildi, fingið ómetaligan týðning fyri upp-

byggingina av idnaði uttan fyri fiskivinnuøkið.

Egnsútviklingargrunnurin saman við idnaðargrunni, menn-ingargrunni, landsstýrisins veð-haldum og studningum, banka-figgjanini og Luxembourglánin-um hava ta stuttu tíð, tey hava virkað saman, lagt støði til fleiri nýggj virkir. Skal bert nevna byggielementvirki, byggitilfarsvirki, silaflakavirki, fisk-amjølsvirki, mekaniskt virki til skipaútgærd, trolvirki, virki til seymframleiðslu, plastvirki, framleiðslu úr glastægratilfari og onnur.

Arbeitt verður við ætlanum um cementblandvirki, pakktil-farsframleiðslu, kokssement-virkjum, radiatorframleiðslu, kaðalfarmleiðslu, cementpakki-virki, hermetikvirki og fleiri øðrum.

Hetta bleiv ikki nevnt, fyri at vit skulu vænta okkum, at um fá ár standa idnaðarvirki á hvørj-um tanga. Longu fyri trimum árum síðani nevndi eg, at vit ikki skuldu gykka okkum, at idnaðarvirkinu stigu upp sum fuglar Fønix víða hvar um landið, men arbeiddi við øllum hesum ætlan-um ger okkum meira búnar at meta um livilíkindini og at finna rættar loysnir.

Vit vilja fevna so víða sum gjørligt í sakkonari viðgerð og stuðlan og vílja royna at fáa framt neyðuga samskipan av øllum møguleikum á hesum øki.

»Hann ið hevur nógv jørn í eldinum í senn, tá má okkurt brennast«, og í samband við idnaðarútbýggingina eru fleiri brend og verða tað framvirk-men júst fyri at fækka hetta talið, gerst beinrakin stýring neyðug.

Tað ber ikki til, at allir teir mongu grunnar virka uttan at vita hvør av øðrum, og tað ber ikki til, at privatu og almennu virkisdeildirnar arbeida hvør í sína ætt. Kanningarorkan, serfrøingahjálpin og figgjarorkan mugu arbeida hond í hond, so ætlanir við livilíkindum kunnu fremjast.

Havi fyrr sagt, at á idnaðar-økinum er truplasti spurningur-in at fáa haldgóð projektir til vegar.

Vandamálini umrødd vóru ífjor viðvíkjandi ósemjum mill-um fakliga felagsskapirnar í hesi tíð, har mong framleiðslan verður mekaniserað, mugu eisini loysast, skal idnaðarútbýgging-in veruliga røkka meginupp-gávu síni, nevniliga at veita møguleikar fyri vaksandi ættar-liðum at støðast heima, og at skapa møguleika fyri tann hóp, sum hug hevur at koma heim. At skipa hetta samfelagið soleið-

